

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Marta Cienkowska

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 18066 posa Dariusza Mateckiego z 2 lipca 2026 roku w sprawie przywrócenia możliwości odprawiania mszy świętej na terenie byłego niemieckiego obozu Auschwitz-Birkenau podczas obchodów rocznicy pierwszego transportu Polaków do Auschwitz, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Na terenie Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau nie obowiązuje zakaz odprawiania mszy świętych ani innych uroczystości religijnych. Wszystkie zgromadzenia i uroczystości organizowane na terenie Miejsca Pamięci mogą odbywać się pod warunkiem wcześniejszych uzgodnień z Muzeum, w odpowiednich i wyznaczonych miejscach, a także w sposób nienaruszający pamięci oraz dobrego imienia ofiar niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz.

Szczególne jednak zasady dotyczą dziedzina Bloku 11 w byłym obozie Auschwitz I, na którym znajduje się replika Ściany Straceń. Jest to jedno z najważniejszych miejsc pamięci na terenie byłego obozu Auschwitz I. W tym miejscu Niemcy rozstrzelali tysiące osób, przede wszystkim Polaków, w tym więźniów politycznych, członków konspiracji i osoby podejrzewane o działalność niepodległościową. Dziedziniec Bloku 11 ma charakter przestrzeni ciszy i skupienia.

Zgodnie z zasadami organizowania zgromadzeń publicznych na terenie Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau dziedziniec Bloku 11 stanowi strefę ciszy, w której nie organizuje się wystąpień publicznych, wydarzeń muzycznych ani innych form aktywności naruszających szczególny charakter tego miejsca. Tradycja ta jest znacznie starsza niż samo zarządzenie i została wprowadzona na prośbę Ocalałych z Auschwitz, którzy prosili, aby przestrzeń Ściany Straceń pozostała miejscem milczenia, osobistej zadumy i oddania hołdu pomordowanym. Uszanowali to m.in. prezydenci wielu państw, a także odwiedzający Miejsce Pamięci Auschwitz papieże Jan Paweł II, Benedykt XVI i Franciszek.

Ochrona ciszy na dziedzinie Bloku 11 nie stanowi w żadnym przypadku zakazu modlitwy ani zakazu sprawowania Eucharystii na terenie Miejsca Pamięci. Podczas wielu wydarzeń dziedziniec jest miejscem cichej modlitwy, składania zniczy, wieńców oraz innych form hołdu składanego ofiarom niemieckiego obozu Auschwitz.

Msze święte odbywały się i nadal mogą odbywać się na terenie Miejsca Pamięci w miejscach uzgodnionych z Muzeum. Zwyczajowym miejscem, gdzie na terenie byłego obozu Auschwitz I odprawiana jest msza święta, jest przestrzeń tuż obok Bloku 11, bezpośrednio przy wejściu na dziedziniec, lecz jednak nie sam dziedziniec ze Ścianą Straceń. Przykładem są uroczystości rocznicowe związane ze śmiercią św. Maksymiliana Kolbego, podczas których msze święte odprawiano przy Bloku 11, czy też msze organizowane w Dzień Zaduszny.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie www.gov.pl/kultura/bip w zakładce Polityka przetwarzania danych osobowych.

Identyfikator dokumentu: 2538099.11306237.10736050

+48 22 42 10 100
esp@kultura.gov.pl
www.gov.pl/kultura

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15
00-071 Warszawa

W przypadku obchodów rocznicy deportacji pierwszego transportu Polaków do KL Auschwitz 14 czerwca 1940 r. organizatorzy wydarzenia wiele lat temu uznali, że właściwym miejscem na odprawienie mszy świętej 14 czerwca w ramach znacznie szerszych obchodów rocznicowych współorganizowanych przez wiele instytucji, jest kościół na terenie Centrum św. Maksymiliana w Harmężach. Decyzja ta była zgodna z prośbą ówczesnego wiceministra kultury Jarosława Sellina. O możliwości odprawienia ewentualnej mszy polowej decyduje nie Muzeum, a biskup Diecezji Bielsko Żywieckiej. Bp. Roman Pindel od lat konsekwentnie wskazuje, że msza powinna być odprawiona w klasztorze o. franciszkanów w pobliskich Harmężach.

Miejsce to jest ściśle związane z historią Auschwitz, w szczególności z więźniami pierwszego transportu z 14 czerwca 1940 r. oraz dziedzictwem św. Maksymiliana Kolbego. To właśnie w Harmężach znajduje się monumentalna, niezwykle poruszająca i wstrząsająca wystawa rysunków autorstwa byłego więźnia pierwszego transportu Mariana Kołodzieja. W jednej z kościelnych kaplic umieszczona została drewniana figurka Matki Boskiej wykonana w obozie przez więźniów, a na ścianach świątyni wiszą tablice upamiętniające polskie ofiary Auschwitz.

W programie obchodów rocznicowych znajduje się zarówno msza święta w Centrum św. Maksymiliana w Harmężach, upamiętnienie w historycznym miejscu przybycia pierwszego transportu z Tarnowa (obecnie zlokalizowano tam Małopolską Uczelnię Państwową im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Oświęcimiu), jak i oddanie hołdu ofiarom Auschwitz pod Ścianą Straceń na terenie byłego obozu Auschwitz I. Wypracowany przez ponad dwadzieścia instytucji i organizacji, głównie oświęcimskich, dbających o pamięć o ofiarach obozu Auschwitz program obchodów rocznicy deportacji pierwszych Polaków do KL Auschwitz stał się tradycją, którą uważamy za godną podtrzymywania. Należy pamiętać, że jednym z organizatorów obchodów jest kuria bielsko-żywiecka.

Biorąc pod uwagę powyższe, informuję, że Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, tak jak jego poprzednicy na tym stanowisku, nie zamierza ingerować w wypracowany, godny wzorzec organizowania uroczystości rocznicowych związanych z obchodami I transportu więźniów do KL Auschwitz. Forma uroczystości jest wynikiem uzgodnień i konsensusu pomiędzy władzami Oświęcimia i Tarnowa, a także Diecezją Bielsko-Żywiecką, Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, Centrum św. Maksymiliana w Harmężach, Małopolską Uczelnią Państwową im. rtm. Witolda Pileckiego w Oświęcimiu, Muzeum Pamięci Mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej, Muzeum Zamek w Oświęcimiu, Oddziałem Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie, a także przedstawicielami związków wyznaniowych: Prowincji św. Antoniego i bł. Jakuba Strzemię, Zakonu Braci Mniejszych Konwentalnych (Franciszkanów), Krakowskiej Fundacji Centrum Informacji, Spotkań, Dialogu, Wychowania i Modlitwy w Oświęcimiu oraz strony społecznej - stowarzyszeń i fundacji: Auschwitz Jewish Center Foundation, Centrum Historii i Kultury Romów, Fundacji movart, Fundacji na Rzecz Międzynarodowego Domu Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu, Fundacji Pamięci Ofiar Auschwitz-Birkenau, Fundacji Pobliskie Miejsca Pamięci Auschwitz-Birkenau, Fundacji Pomnik Hospicjum Miastu Oświęcim, Stowarzyszenia Auschwitz Memento, Stowarzyszenia Romów w Polsce, Towarzystwa Opieki nad Oświęcimiem.

Z poważaniem

z up. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Sekretarz Stanu

Maciej Wróbel

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/